

fra andre Kreditorer, for saa vidt disse Fordringer ikke kan dækkes af Bankens Aktiekapital, Reservefond og øvrige Midler." I det foreliggende Lovforslag er Ordene fra: for saa vidt disse Fordringer o. s. v. Punktumet ud bortfaldet. Personlig nærer jeg ikke nogen Ængstelse for den af Ministren foreslaaede Form, idet jeg mener, at naar Staten har garanteret, saa har den garanteret i et hvilket som helst Forhold, og saa staa den som Garant overfor alle, som har Fordringer paa Banken. Men fra juridisk Side gøres det gældende, at der er en Forskel paa de to Affattelser, som i givet Fald vil kunne virke ubehageligt, og derfor henstiller jeg, at man i det kommende Udvalg tager op til Overvejelse, om man ikke bør bibeholde den gamle Affattelse.

Den højtærede Minister udkastede ved Fremsættelsen det Spørgsmaal, om Staten havde tilstrækkeligt Indseende med Landmandsbanken, og henviste til, at den nu gældende Ordning, efter hvilken Ministeriet skulde udnævne 6 Medlemmer af de 9 Udvalgsmedlemmer, var foretaget under en tidligere Regering, og at det nuværende Ministerium kun havde haft Lejlighed til at udnævne 1 af disse 6, idet en Plads var blevet ledig ved Dødsfald. Ministeren omtalte, at han havde Planer oppe om mere Tilsyn fra Statens Side, og at noget saadant kunde indføres ved Ændringer i Vedtægterne. Man kunde give en Statsembedsmand en Stilling, som Kommitteret eller hvad man nu vilde kalde det, saaledes at han kunde følge Banken, være med til at tage Bestemmelser og Beslutninger og saa holde Ministeren i jour med, hvad der skete i Banken. Vi maa fra vor Side mene, at Ændringer i den Retning bør indføres i det Lovforslag, som skal vedtages, saaledes at Rigsdagen kan faa Indseende med, hvad det er, der skal ske, saaledes at der ikke foretages noget rent ministerielt.

Jeg kan tilsige mit Partis Villighed til at fremme Lovforslaget hurtigst muligt, men dette „hurtigst muligt“ maa ikke forstås saaledes, at vi ikke mener — idet vi heller ikke synes Forholdene nødvendiggør, at Sagen jages igennem —, der bør gives et Udvalg Lejlighed til at drøfte Sagen og eventuelt at faa Samraad med udenforstaaende, som kunde ønske at udtale sig overfor Udvalget. Dette sidste skal imidlertid paa ingen Maade betyde, at vi vil gøre noget Forsøg paa at sinke Sagen mere end nødvendigt, men vi mener som sagt, at der bør være tilstrækkelig Tid til at behandle en for Staten saa alvorlig Sag som denne.

Zahle: Det Parti, jeg har den Ære at tilhøre, modsatte sig i 1922 klart og bestemt den ubegrænsede Statsgaranti for Landmandsbanken. Vi maa selvfølgelig ogsaa derfor nu ønske, at den Ordning, som mod vor Villie blev truffet, snarest muligt maa falde bort igen. Vi anser denne Ordning for meget farlig, den burde aldrig være truffet, men man maa erkende, at selv om det er urigtigt, at man har paataget sig en Kautions Forpligtelser, saa er man, naar man har paataget sig den, forpligtet til at betale det, man har kautioneret for. Det er en meget vanskelig Stilling, Staten her staa i; det drejer sig nemlig om Beløb, der er af overordentlig Betydning for Staten.

Den Gang Sagen var til Behandling, tillod jeg mig at fremsætte nogle Bemærkninger den 3. Februar 1923, som jeg sluttede saaledes: „Det er altsaa min Mening, at vi for at faa Sundhed i disse Forhold vel maa vogte os for at slæbe nogle indbildte Værdier over i den nye Bank. Vi maa have disse Tab skrevet af. Det kan ikke nytte, at det skal hedde sig, at der i den nu vel snart for tredje Gang rekonstruerede Landmandsbank er en Præferenceaktiekapital paa 100 Mill. Kr. og en Garantifond paa 30 Mill. Kr., naar ikke en eneste Øre af det er til Stede og heller ikke kan ventes at komme til Stede i en nogenlunde overskuelig Fremtid.“ — Man vil nu erkende, at disse Ord ikke var overdrevne —: „Det kan jo lige saa godt gaa nedad Bakke for Landmandsbanken, som det kan gaa opad Bakke; og i Tider som disse ved vi, at det kan gaa svimlende hurtigt nedad Bakke, men det gaar virkelig langsomt opad Bakke, saa det kan ikke hjælpe at regne med, at noget af dette er til Stede, thi det er tabt. Jeg synes derfor, man skal gaa til Overvejelse af, hvordan denne Sag skal ordnes paa det Grundlag, at vi rydder Tomten og søger at bygge et nyt Hus op, som kan staa paa fast Grund og blive staaende. Men vi regner ikke med indbildte Værdier og genopbygger en Landmandsbank paa Flyvesand, saaledes at den om kortere eller længere Tid igen er brudt sammen og vi skal have en fjerde Forhandling om Landmandsbanken“.

Det er denne fjerde Forhandling, vi har nu. Og desværre, naar vi nu staa overfor denne fjerde Forhandling, maa vi sige, at vi staa daarligere; end vi nogen Sinde stod tidligere. Naar vi nu skal se Fremtiden i Møde, kan vi med mindre Ret end ved nogen af de foregaaende Forhandlinger henweise til, at Pengene bliver nok